

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul lui „Libertatea” cu adăusele sale „Foata interesantă”, „Zisă de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economiști: 6 cor. la an. „Lib.” cu „Foata Int.” pt. economiști: 1 cor. pe an. Pentru America 3 dolari: — România 40 Lei.

zine națională politică.

Apare LUNIA ȘI JOIA

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — Inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de bază. Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte. — Manuscriptele nu să dau înapoi. —

Cumplita învâlmășală dela Lodz!

Germanii fuseseră încungiurați de Ruși, dar ajutorul care se deplinească încungiurarea și s'o hotărască, a întârziat 18 ciasuri, în care vreme Germanii, prin o sfortare plină de eroism, au spart cercul rusesc și au ieșit la larg! Ba au cucerit și orașul Lodz! — Generalul Rennekamp, care a condus armatele întârziate, a fost lăpădat din postul său și arestat!

In Sîrbia se dau lupte crîncene încă. In Franția tot starea cea veche.

Lupta cea mare din Polonia-rusească.

— Doi bălauri se luptă
pe moarte și viață! —

Luptele din Polonia rusească au ajuns la așa o îndigire și inverșunare, care le face să sâmene cu lupta dintre doi bălauri uriași, cari se bat de o zi, de două, de nouă, și cînd e unul de asupra, cînd celalalt, cînd unul a băgat capu celuilalt sub-suoară și l vezi gata-gata, cînd vezi pe acela smuls și sărînd, cu ochii roșii de sînge, asupra sugrumătorului seu!..

Colosala pâruială din Polonia rusească se urmează azi încă, — dar zilele trecute ea ajunsese foarte primejdioasă pentru armatele germane înaintate spre Lodz. Totuși aceste armate au eșit victorioase din primejdie, ajurgînd chiar stăpîne pe numitul oraș.

Inseși știrile rusești vorbesc cu admirație de bravura armatelor germane, care s'au știut zmulge din o așa primejdie ca aceea în care se aflau într'o vreme.

Lucrul s'a întîmplat așa, că, precum am arătat în numărul nostru de Luni, Germanii de data asta au aflat de bine a lupta pe un front mai mic a-și grămădi oștile mai la un loc, ca să fie mai îndesate, în mijlocul potopului de Muscani. Această îndesare, mai la un loc, a dat

oștilor germane mai multă putere, dar le-a adus și în primejdia de a putea fi încungiurate de oștile dușmane, — lucru care nu se poate cînd ele sunt respirate pe un front foarte lung.

Rușii au băgat de samă asta și iute au copt planul de-a impresura pe Germani, cercînd a le prinde grosul oștilor! Mișcările de impresurare au fost puse în lucrare, dar Rușii nu aveau trupe destule acolo la aripa dreaptă, unde se dădeau l'ptele, și de aceea au trimis încă dela centru o coloană puternică sub comanda generalului Rennekamp, care să întregască puterile de impresurare rusești. Celelalte oști rusești, își îndeplineseră deja mișcările lor de impresurare, și Germanii erau încungiurați în parte, dar cînd ei au văzut aceasta, și cînd zburătorii lor li-au adus veste că se vede venind și coloana de ajutor rusească. — atunci Germanii s'au azvîrlit cu atîta putere asupra frontului rusec din fața lor, că l'au spart pe dată, și au eșit la larg biruitori și au risipit pe Rușii din jurul lor și au cucerit încă și orașul Lodz, pără aci în mâinile Rușilor!

Ajutorul cel mare rusec, condus de Rennekamp, a sosit cu 18 ciasuri întârziere, și așa n'a mai putut fi de folos! Vulturul german, a cărui cap fusese pe o clipă sub-suoară inamicului, se zmulgese și zbura acum liber, îndreptînd noue lo-

vituri asupra vrășmașului seu de moarte!

Inseși foile rusești vorbesc cu admirație de armata germană, care s'a știut zmulge atît de de minunat din grozava luptă! Dar generalul Rennekamp, se vestește că a fost arestat, pentru întârzierea cea mare cu care a ajuns la locul unde se pdruncise!

Iată acum știrile amănunțite despre aceste lupte grozave:

Germanii spărgînd cursa mare în care se afl. u.

Un ziar englez primește din Petrograd, din izvor rusec, o știre care varsă viuă lumină asupra cumplitei lupte ce s'a dat în Polonia rusească, — și care în o clipă ajunsese la culmea ei. Iată știrea:

Amsterdam, 7 Dec.
„Daily Mail” vestește din Petrograd:

Numai o armată ca a germanilor a putut fi în stare a da așa o întorsătură luptelor din Polonia rusească cum s'a întîmplat aceasta acum în aceste lupte crîncene. Felul cum germanii s'au ațînut în fața răvărării rusești ce venea asupra lor, cînd s'au văzut încunjurați de toate părțile e de nedescris! Se spune că a ajutat foarte mult soldaților germani cuvîntarea avîntată pe care li ar fi ținut'o împăratul Wilhelm, în care le spunea că

ei trebuie să cuprindă cu orice preț Varșovia, pentru că în clipa cînd vor intra ei în Varșovia, se va sfîrși războiul, avînd a plăti Polonia 400 milioane despăgubire de războiu.

Vorbirea aceasta a însuflețit peste măsură pe soldați, așa, că s'au aruncat oibîș a supra părții mai slabe a inelului rusesc care îi ținea încunjuțați, și fiindcă Rușilor le a venit prea tîrziu ajutoarele de lipsă, au reușit să spargă cercul care îi strîngea și au scăpat din el. Rușii au luptat minunat dar fiindcă n'au avut destule trupe aci pentru a încungiura o armată atît de mare, iar ajutorul trimis a sosit prea tîrziu, — a reușit spargerea cercului și ieșirea din el. Rușii au suferit mult și din pricina frigului.

Generalul Rennekamp arestat?

În legătură cu lupta grozavă de care e vorba mai sus, ziarele din București au primit din Odessa (Rusia) o telegramă pe care o dau și ziarele din Pesta și care stîrnește mare uimire. Iaca telegrama:

Odessa, — 5 Dec. Generalul Rennekamp, care a condus armata de impresurare a Germanilor la Lodz, a fost arestat, pentru a a ajuns cu 18 ciasuri mai tîr-

ziu decât trebuia, la locul unde a fost trimis pentru încungiuirea Germanilor.

Intirzierea aceasta se scrie că a fost mintuitoare pentru oștile germane, căci în lipsa acestor ajutoare, care erau puternice și hotărâtoare, Germanii au putut sparge victorioși cercul ce-i încungiura și au dat înainte, cucerind orașul Lodz.

Acum apoi armatele rusești, tulburate în planurile și mișcările lor, trebuie să-și caute alte formațiuni și așezări, pentru a putea lua lupta iară în deplină măsură.

Luptele acestea sunt acum în curgere cu multă inverșunare.

*

Zvonul cu Renenkamp, adevărit.

În ziarul „A Nap” de azi Mercuri (9 Dec.) cetim următoarele:

Generalul Renenkamp, unul din comandanții armatei rusești din Polonia, a întârziat oprit spre ciazuri! În urma acestuia Germanii s'au putut zmulge din inelul rusesc și să se întoarcă, încărcăți încă cu prinsoneri și tunuri, la baza lor de lucrări, la care, dacă Renenkamp sosea la timp, mai mult nu se puteau duce înapoi!

Generalul Renenkamp a fost lăpădat din postul său, ba, după unele știri, și arestat.

Apoi ziarul maghiar arată că la astfel de mișcări de încungiuire și prindere a unei oști inimice, o întârziere de două ciazuri încă poate zădărnici totul, decum una de 18 ciazuri. Pildă prinderea armatei franceze în 1871 la Sedan, unde Nemții se luptau în față, iar alte două armate aveau să le vină Francezilor, cu încungiuire, nebagate în sama, una din coaste, alta din spate! Și cele două armate au sosit punct la terminul pus lor! Și Francezii au fost prinși și au trebuit să pună arma jos 400.000 de oameni! De întârziat acele trupe numai 2-3 ciazuri, această prindere a Francezilor era percută

*

Raport oficios german.

Berlin, 7 Dec. De pe cîmpul de luptă din Franca și din Prusia răsăriteană, nu avem nimic de vestit.

În Polonia-rusească de sus am ajuns succese mari prin aceea, că în luptele din jur de Lodz, atit la miază-noapte cit și la apus și miază-zi de acest oraș, am respins pe Ruși. Lodz e acum iarăși în mâna germanilor. Rezultatul luptelor de aici nu se cunoaște încă pe deplin, de-oare-ce luptele s'au dat pe un cîmp de bătae foarte întins. Totuși se poate spune de pe acum, că Rușii au suferit pierderi de tot mari.

Incercările Rușilor din Polonia-rusească de jos, de-a merge în ajutorul trupelor strimtorate la miază-noapte, au fost zădărnice prin atacurile trupelor germane unite cu cele austroungare, la apus de Piotrkow

*

Luptele în Galiția apuseană.

Viena, 7 Dec. — În Oracovia, se aud bubuiturile tunurilor fără întrerupere, încă din 16 Nov. La Podstolice în apropiere de Vielicka, au sosit trupe mari de Cazaci, dar tunurile noastre s'au alungat. Locuitorii din comunele din jurul Oracoviei, și anume din: Mogila, Rosko, Kozovice, Siepravavie și Vioncniki, cu toate că prin ținutul acesta se dau mari lupte, nu au părăsit ținutul ci s'au pus și, fiind în apropierea comunelor dealuri de stînci, au făcut găuri adînci în stîncă și acolo ș'au mutat locuința. În cite o peșteră de acestea șed mai multe familii.

Rușii în Ungaria.

Budapesta, 7 Dec. — (oficioasă). Rușii năvălitori în comitatele Saros și Zemplén, împinși de trupele austroungare, se retrag pe toată linia. Trupele noastre au ajuns pe alocurea până în Galiția. Abia comunele din apropierea graniței mai sunt în mâna Rușilor. Faptul că o nouă trupă rusească a intrat în Ungaria, și anume: la Toronya în comitatul Maramurșului, nu are însămnătate.

*

De vorbă cu Rușii prinși în luptele din Carpați.

— Ce spune un prinsoner evreu. —

Un redactor al ziarului „Az Est” din Pesta, fiind pe cîmpul de luptă din susul Ungariei, a avut privilegiu a întîlni și a povesti cu mai mulți prinsoneri Ruși.

Iată ce scrie între altele redactorul numelui ziar, despre întîlnirea lui cu prinsonerii.

Sunt în depărtare de 16 kilometri dela strimtoarea... din Carpați. Bubuiturile de tun nu mai încetă. E grozav să ascuți urletele tunurilor în apropierea munților. Răsunetul munților te înfioară și te înspăimîntă zgomotul vijitor ce urmează după fiecare bubuitură, — pierzîndu-se într'un murmur adînc, sinistru.

Ți se pare că e un durdui ce nu mai are sfîrșit. În puțină vreme, — am numărat într'o după amiază preste șasesute de bubuituri de tun ce se urmau repede una după alta. Numai seara se potolește focul. Se vede atunci și rezultatul luptelor de preste zi. Prin satele din dărătul cîmpului de luptă vin trupele ce au muncit ziua întregă, să se odihnească. Intre suliți, formînd un lung șir, pășesc zguliți în haine, prinsonerii desarmați, rupți de oboseală. Aceștia și soții lor rămași morți pe cîmp, sunt roada luptelor de-o zi.

În comuna unde sunt eu, au adus aseară peste o sută de Ruși prinși. Îi priveam cum veneau împletindu-se pe drum, în rînduri de cite patru. La urma convoiului era un căruț cu rîniți și după el venea tăcut un ofițer rus tinăr, bine îmbrăcat și plăcut la înfățișare, prinsoner și el. Mă iau după el. Ajungînd la o curte mai mare, poarta se deschide și intrăm cu toții.

— Halt! — strigă sergentul ce mergea în fruntea. Rușii nu înțelegeau comanda noastră, totuși unii se opresc și aceștia striga pe rusește și celorlalți să se oprească.

— Rechts Front!.. se aude de nou și ascuțit, comanda austriacă. Rușii se uită unii la alții, dar iată că unii dintre ei — și erau cam mulți — după ce au stat puțin pe gînduri se întorc sprinteni — la dreapta.

— Ce naibă mă gîndeam — aștia pricep comanda noastră? Mă apropiam de unul care, fudul că el a făcut bine întorcere, trage de mincă după el pe o nămilă de Rus ce se uita năuc în jur și nici habar nu avea de comandă. Îl întreb:

— Cum, Dta știi nemțește?

— Da, pentru că eu nu sunt rus, eu sunt evreu.

Înțelesei. Toți prinsoneri cari pricepeau comanda, erau jidani. Ei știau despre ce e vorba și ducîndu și mâna la gură șopteau camarazilor lor ruși pe rusește, să facă după ei.

Le era frig bieților oameni, că nu puteau sta într'un loc. Tropoteau, își frecau mâinile, și își loveau de-olaltă turecii cizmelor cu potcoave. Deși, deloc nu s'ar putea zice că acești soldați ruși ar fi fost rău îmbrăcați de iarnă. Dimpotrivă, sunt de tot bine îmbrăcați. Nu poți băga nici o vină îmbrăcămîntei lor. Mantăl gros și călduros, pieptar bun, cizme și mai bune, apoi kamja minunată ce ș'o trag pe cap, sunt hainele lor de iarnă. Multe sute de prinsoneri ruși am întîlnit, dar Rus zdrăvoș și flămînd, n'am văzut încă nici unul, și mă tot mir cum se pot născoci vești de acele, ba uneori se scrie și la gazetă, ca soldatul rus ar fi îmbrăcat ca vai de el și că flămînzește de-i pirăe urechile.

Nu-i adevărat nici aceea — spun prinsonerii, — că oficerii ruși ar chinul pe soldați ținîndu-i zi și noapte în linia de foc. Evreul meu îmi spune, că la ei o companie nu stă mai mult de 8 ceasuri în linia de bătae. După opt ore e schimbată prin alta odhnită, și cei osteniți să duc să se odihnească și să mănînce.

Cu cit mai mult sunt de admirat soldații noștri, cari, după

cum se știe, stau și șase—șapte zile în linia de foc, fără întrerupere și luptă oboșiți cu rusul odhnit. Muscanul e bun soldat, ai noștri sunt viteji.

Mă reîntorc la cuartir, unde cinez. După cină îmi spune gazda că la ea în pivniță sunt încuartați 5 prinsoneri ruși, pot merge să-i văd, dacă vreau. M'am dus. La ușa pivniței păzea un soldat cu baioneta pe pușcă. Intru în pivniță cu un tovarăș al meu, un avocat.

Rușii trîniți pe pae ridică capetele să vadă cine vine. Lămpionul din mână le luminează fețele. În fund se vedea un obraz bărbos, era un rus mai în vîrstă, lingă el două fețe de băețandri, doi poloni, și mai aproape două fețe cu nasuri cîrme, doi evrei.

Dăm bună seara. Ne răspund evreii, cu cari îndată și prindem vorbă.

— Lebl Hirsch, croitor în Odessa, se recomandă unul mai gureș ca soțul său, ridicîndu-se de pe pae.

Acestui Lebl Hirsch, care vorbea destul de bine nemțește i am pus apoi o grămadă de întrebări, la cari mi a răspuns cam următoarele:

— Sunt chemat sub armă din 28 Maiu, ca rezervist.

Am fost asentat pe vremea războiului cu Japonzii, dar și atunci m'am dat prinsoner. Peste tot — zice jidanul zimbînd șiret, — nu este război pe lume, în care pe mine să mă poată nimeri glonțul dușmanului.

Dar la noi is multe cătane. Comandantul nostru spunea:

„Nu vă temeți băeți, la noi așa-s de mulți soldații, ca la dușman gloanțele”.

Acum suntem la granița Ungariei, pentru că pe aici trebuie să trecem la Sirbi ca să le dăm ajutor.

Nu e adevărat că Rușii jefuesc aprînd satele, și omoară oamenii nevinovați. La noi s'a dat poruncă, că va fi împușcat cel ce aprinde, jăfue, ori omoară pe nedrept. Cazacii se mai scapă cite o iată, dar își iau pedeapsa.

De prinsoneri să îngrijesc Rușii ca și de proprii lor soldați. Le împlinesc toate poftetele, le dau cuartire și mîncări bune. Numai de s'ar purta și aici ca la noi cu prinsonerii, n'ar fi rău...

M'am despărțit de Lebl Hirsch strîngîndu-i mîna; dimineața ne-am dus cu tovarășul meu în vecini, ca să schimb citeva vorbe și cu ofițerul rus prins și încuartaat acolo.

Era un sublocotenent, elegant îmbrăcat, abia de 22 de ani. La întrebările mele puse nemțește, el răspunde franțuzește. N'a prea vrut să vor-

bească multe. Era tăcut și abătut, dar foarte închipuit.

— Sunt oficer în statul major, mi-a zis, m'au prins... dar nu face nimic... suntem acasă destui...

Lupta din Belgia.

Inercarea Germanilor de-a trece peste râul Yser.

Viena, 6 Dec. — O trupă mare germană a încercat Mercuri dimineața să treacă peste râul Yser, pe plute. O flotă întreagă de plute încărcate cu soldați sta gata de plecare la țarm, încă de noaptea. Când s'a făcut ziuă, plutele trase de luntrițe cu motor, au pornit, mult însă n'au putut înainta, că Francezii și Englezii știricind planul germanilor, i-au întâmpinat pe aceștia cu foc de tun și cu mașinile de pușcat de pe celălalt țarm, zădărnindu-le încercarea. Lupta între tunuri a ținut pân' la amiază. Germanii aveau și la țarm și pe plute, tunuri de cele ușoare, cari mină glonțul la depărtare de 4 și jumătate mille.

Lupta la Ypern.

Copenhaga, 5 Dec. Trupele franceză-engleză și belgiene începând un mare atac din jos de Ypern, germanii au fost siliți să-și părăsească aici șanțurile și să se tragă napoi din unele așezări întărite. În Belgia trupele germane de nou sunt în mari lupte; iar pentru pregătirea unui atac în Franca, germanii au strâns la Arras peste șeptesute de mii de oameni.

Retragerea Germanilor la Yser, în locuri mai bune.

Cumplita luptă dela canalul Yser, se va da de aci încolo pe alt front, mai departe de canal — căci trupele germane au aflat de bine, a se retrage cu vre-o 200 de metri pe tot frontul, căutându-și locuri mai bune. Știrea asta e vestită în următoarea telegramă mai nouă:

Genf, 7 Dec. Pe lungul canalului Yser, Germanii și-au schimbat în citva frontul, — dar nu pentru atacurile aliaților (Francezi, Englezi, Belgieni), ci pentru aceea, ca să își cuprindă așezări mai tari de luptă.

După-ce locul mocirlos pe care se află oștile germane, e nesănătos pentru oști și îngreună mult și lucrarea arti-

leriei (a tunarilor), — de aceea cele mai multe așezări pe lungul Yserului, au fost mișcate înapoi cu cite 200 de metri. Cu o cale Germanii au fost siliți a părăsi și și citeva comune, cari cădeau în bătaia pușcăturilor.

Această retragere a Nemților a fost pricina și la aceea, ca în sînul poporului belgian, au început a se răspîndi știri dătătoare de nădejdi, — cari însă, firește, sunt greșite. Doar locurile acelea rele vor fi tot așa de neprielnice și pentru aliați.

Nemții îndată ce s'au așezat în nouele șanțuri, au deschis focul asupra inamicului, foc care ține și acum. Sara și noaptea lucrează tunurile, după ce cîmpul de luptă e mereu luminat cu bombe imprăștiătoare de lumină. (Pușcă adevărată din tun astfel de bombe, cari la o anumită depărtare, se sparg și luminează ca mici soări aprinși în noapte, încît la lumina lor, poți ținti cu tunul și tragi!)

Berlin, 8 Dec. — Știrea despre retragerea germanilor pe tot lungu canalului, Yser, se desminte. Au fost mici îndreptări de front, dar nu retragere însemnată.

Bulgaria

gata a ne sări în ajutor.

Berlin, 7 Dec. Ziarul „Vossische Zeitung» primește dela vestitorul seu din Roma, știrea telegrafică, că marele ziar italian «Corriere dela Sera» ar fi primit din izvor cu totul vrednic de credință, știrea, că — amestecarea Bulgariei în războiu, alături de puterile centrale (Germania și Austro-ungaria) și alături de Turcia, e lucru hotărît!

Lupta cu Sîrbii.

Nouă așezare a trupelor austrougare în Sîrbia.

Budapesta, 7 Dec. — (of.) Luarea Belgradului face de lipsă ca trupele austrougare din Sîrbia, să-și caute o nouă așezare în vederea luptelor de mai apoi. Așezarea în nouele poziții s'a început, dar despre aceasta, bineînțeles, nu se pot da amănunte.

Nouă stăpînire în Belgrad.

Belgrad, 7 Dec. — Generalul Liborius Frank, comandantul armatei a cincea, care a intrat în Belgrad, după ce Sîrbii au dat de știre trupelor austrougare că ei au eșit din oraș, — a încredințat o comisie de trei, care să preia

guvernarea (cîrmuirea) orașului dela deregătorile sîrvești. Comisia aceasta nădăjduiește că Sîrbii refugiați din Belgrad se vor întoarce în curînd la vetrele lor și iarăși se va putea începe viața regulată în oraș. În Belgrad e pace. Comandantul militar al orașului precum și trupele de aici se poartă omenește cu locuitorii sîrbi.

Poincaré și Ambasadorul Statelor Unite.

Genf, 6 Dec. — Sharp, noul ambasador al Statelor Unite americane în Franca, sosind la Paris a fost primit în audiență, de către Poincaré, președintele Franciei.

Ambasadorul Sharp a asigurat pe președintele Franciei că președintele Statelor Unite are cea mai mare stimă și admirație față de poporul francez.

Poincaré a răspuns, că dacă ar fi atîrnat dela guvernul francez, acesta nici cînd n'ar fi tulburat pacea Europei. —

Atacului îndreptat contra Franciei — a spus Poincaré — poporul francez a răspuns cu însuflețire și vitejie și suntem hotărîți a ne face datoria luptînd pân' la sfîrșit.

Bombe asupra fabricii Krupp.

Genf, 6 Dec. — Un zburător englez a aruncat 6 bombe asupra fabricii germane de tunuri „Krupp“, din Essen.

NOUȚĂȚI

— Citiți anunțul „Calendarului Național“ pe 1915, în pagina a 4-a a „Foi Interesante“ de azi!

În bordee sub pămînt. Fiindcă chiar și știrile oficioase vorbesc tot mai des despre vînturile reci, despre viscoalele cu zăpadă și despre gerul care învalue cîmpurile de luptă, — multă lume se întrebă, oare cum vor birui soldații noștri grozăviile iernii acolo afară în cîmp ori chiar pe crestele munților cutari, pe unde crivățul e mai sălbatec și la el acasă? Vestitorul militar al unei foi germane, „Bz am Mittag“ a scris despre acestea următoarele:

„Nu trebuie zăgrăvite icoane mincinoase despre viața soldaților în șanțuri. Soldații nu stau acum nici 24 de cîsuri în șanț, cu pușca în mîni, ci așa zicînd numai o parte a lor stă la pîndă (ca de vîrdă), ca să poată da la vreme celor dela spatele sale, știre despre orice mișcare a inamicului. Iar aceste vîrzi se schimbă la timp hotărît, cam la jumătate de zi.

Cealaltă petrec timpul în găuri sfredelite în pămînt acolo în dunga șanțurilor, în bordee (colibi) sub-

pămîntene. Aceste bordee ei le tocnesc, făcîndu-le tot mai mult bune de locuit, duc în ele pae, țoale, perini (de prin satele vecine) și în multe găsești și cite-o sobiță de încălzit“.

Cei înse cari au să stee afară, mai ales prin munți, nu se laudă prea bine. Unul scrie (Az Est):

„Voi cei de-acasă, din odaia încălzită, de sigur vă gîndiți că soldații noștri trebuie că sufăr acum mult de gerul din Galiția. Dacă la asta vă gîndiți, apoi zău lui Dumnezeu că aveți dreptate: ni-i foarte frig! Pe locurile șesoase încă o mai poate omu duce, dar dacă ajungem — cum e prea des că ajungem — pe coaste de munți, apoi suflă în noi crivățul grozav de Siberia, care ne face să cunoaștem de-a binele ce e Rusia“...

O mare nenorocire în Canalul Măneci. Între Anglia și Franca, în canalul îngust zis „La Manche“ (al Minecii) s'a întâmplat zilele astea o mare nenorocire, cam în preajma orașului englez Dover.

Anume: În 7 Dec. bîntuia o furtună groznică pe mare și era o negură deasă de nu se vedea la trei pași. Chiar focurile puternice a turnurilor luminațoare, (cari ard noaptea și pe timp neguros, anume pentru ca să slujească drept puncte de îndreptare corăbiilor, care știu ce înșamnă acele turnuri și unde se află), abia se puteau zări, ca lumini slabe.

În urma acestei neguri și a acestei furtuni — mai multe corăbii au îndurat nenorociri grele. Dar cea mai mare între aceste nenorociri, a fost a corăbiei hollandeze Barwann, una din cele mai mari corăbii de negoț. Aceasta s'a izbit prin negura deasă de o altă corabie mare, — și anume așa de nenorocit, că în 3—4 minute s'a scufundat cu toată încărcătura cea prețioasă de pe ea, care trăgea vre-o 5000 de tonne.

Nimic nu a putut fi mîntuit depe corabia zdrobită și scufundată, nici marfă, nici oameni! Între alte împrejurări, îndată sar alte corăbii să ajute celei în primejdie de scufundare și îi mîntue oamenii de pe ea. — Chiar în războiu: corabia care a atacat și a rănit de moarte pe una inamică, cînd vede că aceea se scufundă, îi merge în ajutor și-i mîntue soldații, luîndu-i ca prizoneri de războiu. Acesteia înse nu i a putut da nimenea nici un ajutor, — că nici n'o vedea nimenea. Nici aceea nu s'a putut afla, că corabia ce-a zdrobit-o, care a fost?

Răspuns. Trimitem celor ce cer 20—30, ori mai multe Calendare, și fără a fi trimis banii nainte, dar avînd a le plăti la scoaterea din postă (cu ramburs, utánvét). Dar acelora nu le plătim noi posta, ci le scădem ceva din preț, cam cit ar fi cheltuiala postei.

Sigur și îndată le capătă înse accia, cari trimit banii nainte.

Cererile celorlalți, numai cînd s'au isprăvit a celor cu plata nainte.

